ربيع الأول މަހުގެ 12 ވަނަ ދުވަސް

اَلْحَمْدُ لله رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، وَبَعْد :

"ދީނުގެ ކަންތައްތަކުގައި އުފެއްދުމީ އަދި މިހާރުވެސް އުފެއްދުމުން ގެންދަވާ އެތައް علمވެރި ބޭކަލުންނެއް، النَّبِي ﷺ ގެ ނުވަތަ އުފަން ދުވަހުގެ ވިޔަސް عِيدُ مِيلادُ (BIRTHDAY) ފާހަގަ ކުރުމާމެދު ގަބޫލުކުރަ އިންކާރުކުރުން ކުރައްވާ ބޭރުންފާހަގަކުރައްވައެވެ. މިގޮތުން މިންވަރަކީ بِدعَة އުފެދުނުގޮތް ޤަވާނީގައި ޖީއްބެވި علم ވެރިންވެސް ހަމަޖެހިފައި ގެންނަވައެވެ. عِيْدُ مِيْلاد ފާހަގަކުރުން ފެށިގެންދިޔައީ "اَلْعُبَيْدِيِّين" އާއިލާތަކާ مِصرގެ ވެރިކަން ކުރިއިރުއެވެ. އެބައިމީހުން مصر އަށް ވަނީ ވެރިކަންކުރަން ފެށުމަށްފަހު 362ހ. ގައެވެ. تَارِيخ ލިޔުއްވުން ވިދާޅުވަނީ މިމީހުންގެ ކުރިން އެއްވެސް ބައަކު މިކަން ކޮށްފައި ނުވާކަމުގައެވެ. މިމީހުން މުސްލިމުންގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ رسول الله ﷺ ގެ ދަރިކޮޅު ދެކޮޅުހަދައިގެން، ޝީޢަތުގެ އަސްލުނަސްލުގެ ސަރުޙާ فَاطِمة رضي الله عنها ގެ ދަރިކޮޅުގެ ނިސްބަތެވެ، މިބައިމީހުންނަކީ "اَلْفَاطِمِيُّون" ކަމުގައި ބުނެއެވެ. އެހެނަސް މިބައިމީހުންނަކީ އަސްލު "اَلْبَاطِنِيُّون" (إيمان ތެރިކަން ބޭރުފުޅުގައި ފެނުނުކަމަށް ބުރުވެގެން كُفر ވަންހަނާކޮށްގެން އުޅުނުމީހުން)ނެވެ. އަދި މިބައިމީހުންގެ އަސްލު އެއީ يهودي ނުވަތަ مَجُوسِي ދަރިކޮޅުން ނިސްބަތްވާމީހުންނެވެ. އެހެންވީ މިބައިމީހުން يهوديންނާއި نصارى އިންނަން ނުހަނު ލާބަވެ. މިގޮތުން އެބައިމީހުންގެ عيد ތައްވެސް ފާހަގަކުރަތެވެ. نصارىއިން عِيسَى عليه السلام ގެ عِيدُ مِيلاد ފާހަގަކުރާފަދައިން مسلمންނަށް އެބައިމީހުން ދެއްކުމަށް އަދި ސިޔާސީ ގޮތުން އެއްބާރުލުން ހޯދުމަށް رسول الله ﷺ ގެ عِيْدُ مِيْلاد ފާހަގަކުރަން ފެށިއެވެ." (المَرْجِع: كِتَابُ الْبِدَعِ الْحَوْلِيَّة)

ތިރީގައި މިވާ سَمَاحَةُ الشَّيْخُ الْفَاضِلُ الْمُجَدِّدُ عَبْدُالْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِاللهِ بْنِ بَاز رَحِمَهُ اللهُ ގެ ފަތުވާގެ ތަރުޖަމާއެވެ. އެކަލޭގެ ފަރާތުން ވަނީ އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި އެ الْمَمْلَكَةُ الْعَرَبِيَّةُ السُّعُودِيَّةُ ގެ މުފްތީ مُفْتِي އަދި اللَّجْنَةُ الدَّائِمَةُ (އިލްމީ ބަޙުސްތަކާއި ފަތުވާ)ގެ ވެރިޔާ رَئِيسކަމުގައި ވެސް އަދާކުރައްވައިފައިވެއެވެ. އަދި މިޒަމާނުގައި ދީނުގެ އެންމެ ކަންކަމުގައި އެބޭ أَهْلُ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَة (ސުންނަތާ ޖަމާޢަތުގެ އަހުލުވެރިން)ގެ ތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑު އިލްމުވެރިޔާ ކަމުގައި ބެލެވިގެންވާ ކަމަށް އެވެ. އަދި ދީނުގައި ތިއްބެވި ބޭބޭފުޅުން އިލްމުވެރިންނަށް تَعْرِيفއާއި تَزْكِيَةވެސް ދެއްވާލައްވައި ތިއްބެވިއެވެ. އެގޮތުން ބައެއް ބޭކަލުން ދެއްކެވީ ގޮތުން އަދި مُجَدِّد އެއްވެސް ގައެވެ. އަދި އިލްމާ އަހަރު ދަސްކޮށްދިނުމަށް ހިތްވެ. އަދި ކުރު އަހަރެއް އުފެދިފައިވާ عِبَارَة ތަކެއްން ފަތުވާ ތިރީގައިވާ ޝަރުޢީ ދަލީލުތަކާއި އަދި قُرْآنއާއި سُنَّةَ ގެ އަލީގައި

މިދެވަސްތަކުން صَرِيح ދަލީލު ދައްކަވާފައި ވާކަމެވެ.

الشَّيْخُ الْإِمَامُ عَبْدُالْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِاللهِ بْنِ بَازٍ رَحِمَهُ اللهُ ވިދާޅުވިއެވެ. " الْحَمْدُ لِلّٰهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللهِ، وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنِ اهْتَدَى بِهُدَاه . أَمَّا بَعْدُ؛

ފަހެ ވަރަށްގިނަ މީހުން ސުވާލުކުރުން ތަކުރާރުވެފައިވާ އެއްކަމަކީ رسول الله ﷺ ގެ عِيْدُ مِيْلاد ފާހަގަ ކުރުމެވެ. އަދި އެކަމުގެ ވަގުތުގައި ކޮޅަށްތެދުވުމާއި އެކަލޭގެފާނަށް سَلام ކުރުމާއި އަދިވެސް މިނޫން އެކަމުގެތެރޭގައި ކުރެވޭ ބައެއްކަންކަމާ ބެހޭ ގޮތުންނެވެ.

ޖަވާބުގައި ބުނަމެވެ: رسول الله ﷺ ވިހެއްސެ އަދި އެހެން މީހެއްގެ ވިހެއްސެ عِيْدُ مِيْلاد ފާހަގަ ކުރުމަކީ ހުއްދަކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ އެއީ ދީނުގައި އަލަށް އުފައްދާފައިވާ ބިދުޢައެކެވެ. އަދި النَّبِيُّ ﷺ އެކަން ކުރައްވާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ﷺ ގެ خُلَفَاءُ الرَّاشِدُون އާއި އަދިއެހެނިހެން أَصْحَابُން - رِضْوَانُ اللهِ عَلَى الْجَمِيعِ - އާއި އަދި އެބޭކަލުންނަށް إِحْسَانތެރި ގޮތުގައި ތަބާވެގެން، މަތިވެރިވެގެންވާ ޤަރުނުތަކުގައި އުޅުއްވި ބޭކަލުން ވެސް މިކަން ކުރައްވާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި އެބޭކަލުންނީ މިކަންކަމުގެ އެންމެބޮޑަށް سُنة ދަނެއެނގޭ ބޭކަލުންނެވެ. އަދި އޭގެފަހުންއައި މީހުންނަށްވުރެ رَسُولُ اللهِ ﷺ އަށް ތަބާވުމާއި އެކަލޭގެފާނު ﷺ ގެ شريعةއަށް ތަބާވުމުގައި މީހުންނަށްވުރެ ބޮޑުވެގެންވާ ބަޔަކީ އެއީއެވެ.

رسول الله ﷺ ގެ އަރިހުން ޘާބިތުވެގެންވާ حديث އެއްގައި ވެއެވެ. "مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ" (رواه البخارى:2550، مسلم:1718) މާނައީ: "އަހަރެމެންގެ ދީނުގައި އެދީނުގެ ބައެއް ނޫން އާކަމެއް މީހަކު ކުރުވިނަމަ ފަހެ އެކަމެއް އަނބުރާ ރައްދު ކުރެވިގެންވެއެވެ." މާނައީ: އެކަންވެސް އާދޭ މުސްލިމުން ރައްދުކުރައްވާފައިވެގެންނެވެ. އަދި އެހެން حديثއެއްގައި حديث ކުރައްވާފައި ވެއެވެ. عَلَيْكُم بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِن بَعْدِي تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ وَإِيَّاكُمْ وَمُحْدَثَاتُ الْأُمُور فَإِنَّ كُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَة (رواه أحمد في مسنده: 127/4) މާނައީ: "ތިޔަބައި މީހުންގެ މައްޗަށް ވާޖިބު ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ سنة އާއި އަދި ތިމަންކަލޭގެ ފާނަށްފަހު ވެރިވި ގެންނަވާ الْخُلَفَاءُ الرَّاشِدُونَ الْمَهْدِيُّونَގެ سُنَّةގައި ހިފަހައްޓުމެވެ. އޭގައި ތިޔަބައިމީހުން ހިފަހައްޓާށެވެ. އަދި އޭގައި ތިޔަބައިމީހުންގެ ފަސްދަތްތަކުން ދަތްއަޅާށެވެ. (މާނައީ: ގަދައިގެން ނުދޫކޮށް ބާރަށް ހިފަހައްޓާށެވެ. ތަބާވާށެވެ.) އަދި (އިސްލާމްދީނުގެ) ކަންކަމުގެ ތެރެއަށް އަލަށް އުފެދިގެން އަންނަ ކަންކަމާ ދުރުހެލިވާށެވެ. ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން ކަންކަމުގެ ތެރެއަށް އަލަށް އުފެއްދޭ ކޮންމެ ކަމަކީ بدعةއެކެވެ. އަދި ކޮންމެ بدعةއަކީ މަގުފުރެދުމެކެވެ."

އިސްވެދިޔަ ދެ حديثގައި ދީނުގެތެރެއަށް بدعة ވެއްދުމާއި އެއާއި ޢަމަލުކުރުމުގެ މައްޗަށް ގަދަފަދަ އިންޒާރު ތަނބީހު ކުރައްވާފައި ވެއެވެ.

الله سبحانه و تعالى އެއިލާހުގެ، ބާރުގަދަވެގެންވާ ފޮތުގައި (މާނައީ:القرآنގައި) ވަޙީކުރައްވާފައިވާކަން ކަނޑައެޅި ވިދާޅުވެއެވެ. ﴿...وَمَآ آتَاكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَٱنتَهُواْ...﴾(الحشر:٧) މާނައީ: "އަދި رسول الله ﷺ ތިޔަބައި މީހުންނަށް ގެނެސް ދެއްވައިފި ކޮންމެ ކަމެއްގައި ތިޔަބައިމީހުން ހިފާށެވެ. އަދި ނަހީކުރައްވައި މަނާ ކުރައްވައިފި ކޮންމެކަމަކުން ތިޔަބައިމީހުން ދުރުވެގަންނާށެވެ." އަދިވެސް الله جل جلاله ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿...فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (النور: ٦٣) މާނައީ: "ފަހެ އެކަލޭގެފާނު ﷺ ގެ އަމުރާ ޚިލާފުވެގެންވާ މީހުން އެބައިމީހުންނަށް ފާޅުވެގެންވާ فتنةއެއް ނުވަތަ ވޭންދެނިވި عذابއެއް ދިމާވެދާނެ ކަމަށް ކުރައްވާފާނެ ކަމާމެދު ބިރުވެތިވެގެން ހުރޭކަމެވެ." އަދިވެސް އެއިލާހު سبحانه عز وجل އަންގަވާފައިވެއެވެ. ﴿لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ ٱللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو ٱللهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلآخِرَ وَذَكَرَ ٱللهَ

كَثِيراً﴾ (الأحزاب: ٢١) މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން اللهގެ رَسُولُ ﷺ ގެ ކިބައިގައި ރިވެތިވެގެންވާ ނަމޫނާއެއް ތިޔަބައިމީހުންނަށް ވެއެވެ. އެއީ اللهއަށާއި آخرة ދުވަހަށް އެދޭ އަދި اللهގެ ذكرކުރުން ގިނަކުރާއަށެވެ." އަދިވެސް الله جَلَّ جَلَالُهُ ވަޙީ ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿وَالسَّابِقُونَ الأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُم بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللهُ عَنْهُمْ وَرَضُواْ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَداً ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾ (التَّوبَة: ١٠٠) މާނައީ: "مُهاجرންނާއި أنصارންނަކީ إسلام دينގެ އިސްވެރިންގެ (صَحَابِي) ބޭކަލުންނެވެ. އަދި އެބޭކަލުންނަށް إحْسَانތެރި ގޮތުގައި تبعވީ (تَابِعِي) ބޭކަލުންނެވެ. الله އެބޭކަލުންނަށް ރުހިވޮޑިގެންވެއެވެ. އަދި އެބޭކަލުން އެއިލާހަށް ރުހިގެންވެއެވެ. އެބޭކަލުންގެ ދަށުން ކޯރުތަކެއް ހިނގަހިނގާފައިވާ ސުވަރުގެތަކެއް އެބޭކަލުންނަށްޓަކާ ތައްޔާރު ކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެބޭކަލުންގެ އަބަދުން ދެމިތިބޭ ގޮތުގައެވެ. ބޮޑުވެގެންވާ ކާމިޔާބުކަމީ އެއީއެވެ." އަދިވެސް الله جَلَّ جَلَالُهُ ވަޙީކުރައްވައި އަންގަވައެވެ. ﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الأِسْلَامَ دِيناً...﴾ (المائدة: ٣) މާނައީ: "މިއަދު الله މިއަދު ތިޔަބައިމީހުންނަށް ތިޔަބައިމީހުންގެ ދީން ފުރިހަމަކޮށްދެއްވައިފީމެވެ. އަދި މިއަދު اللهގެ نعمة ތިޔަބައިމީހުންގެ މައްޗަށް ފުރިހަމަކޮށްދެއްވައިފީމެވެ. އަދި މިއަދު الله، الإسلامއަށް ތިޔަބައިމީހުންނާ ދީނަކަށްކަމުގައި ރުހިވޮޑިގެންފީމެވެ." މިމާނައިގައި އަދިސްތުރިވާ އާޔަތްތަކަށް ގިނަގިނައެވެ.

މިފަދަ مولدތައް އަލަށް އުފެއްދުން ދޯދަވީ: ހަމަކަށަވަރުން الله سبحانه و تعالى މި أُمَّةއަށް دين ފުރިހަމަކޮށް

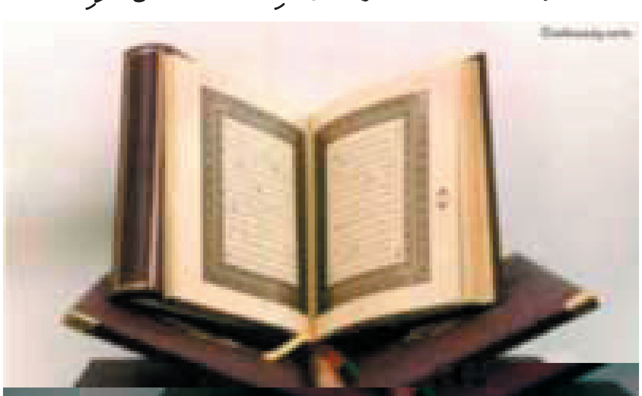

ދެއްވާފައިވަނީއެވެ. އަދި رسول الله ﷺ މި أمةއަށް އެގޮތުގައި عَمَل ކުރުމަށް ބޭނުންވާނޭ މިންވަރަށް ދީނުގެ ކަންކަން تَبْلِيغُކޮށް ފުރިކޮށް ދެއްވާފައި ނުވާނެއެވެ. އެއަށްފަހު މާލަފުން މިވިރުން އަދިވެސް އެކަން اللهގެ شَرْعُގައި މިބައިމީހުންނަށް اللهގެ އިޒުނަ ނުލިބިގެންނުވާނެކަމެއް ގެނެސްގެނޭއެވެ. އެއުރުން ހިލާފުވާނެކަން މި اللهއާ ކުއްވެރިވުމާ އަވަދެކުވެއެވެ. މިއައުވެސް شَكّއެއް ނެތްގޮތުގައި އަކުރުގައި ބޮޑުވެގެންވާ ނުރައްކާތެރިކަމެއް އަކަތުވެގެންވާ ކަމެކެވެ. އަދި الله سبحانه و تعالى އާއި އޭނާގެ رسول الله ﷺ ގެ މައްޗަށް ކުރެވޭ އިންކާރެކެވެ. ހަމަކަށަވަރުން الله سبحانه و تعالى އޭނާގެ އަޅުތަކުންގެ މައްޗަށް ދީން ފުރިހަމަކޮށް ދެއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އޭނާގެ އަޅުތަކުންގެ މައްޗަށް އޭނާގެ نِعْمَة ފުރިހަމަކޮށް ދެއްވާފައިވެއެވެ.

އަދި رسول الله ﷺވެސް މިދީން ބަޔާންވެގެންވާ تَبْلِيغُ ކުރެއްވުމަކާން ފުރިކޮށް ދެއްވާފައިވެއެވެ. ސުވަރުގެއަށް وَاصِل ވެވޭނޭ އަދި ނަރަކައާއި ދުރުހެލިވެވޭނޭ އެއްވެސްމަގެއް މިއުންމަތަށް ބަޔާންނުކުރައްވާ ދޫކޮށްނުލައްވައެވެ. صحيح حديث އެއްގައި ޘާބިތުވެގެންވާ ގޮތަށްނަމަވެ. عَبْدُاللهِ بْنُ عَمْرُو رَضِيَ اللهُ عَنهُمَاގެ ކިބައިން ރިވާވެގެންވެއެވެ. رَسُولُ الله ﷺ حديث ކުރެއްވިއެވެ. "مَا بَعَثَ اللهُ مِن نَّبِيٍّ إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَيهِ أَنْ يَدُلَّ أُمَّتَهُ عَلَى خَيرِ مَا يَعْلَمُهُ لَهُم وَيُنذِرَهُمْ شَرَّ مَا يَعْلَمُهُ لَهُم" (رواه مسلم في صحيحه) މާނައީ: "އެބޭކަލުންގެ أمةއަށް އެބައިމީހުންނަށް ހެޔޮކަމެއްކަމުގައި ވާނަމަ އެބޭކަލަކަށް އެނގިވަޑައިގަތް ކަންތައްތަކެއްގެ މައްޗަށް މަގުދައްކަވާދިނުމާއި އަދި އެބައިމީހުންނަށް ނުބައިކަމެއްކަމުގައި ވާނަމަ އެބޭކަލަކަށް އެނގިވަޑައިގަތް އެންމެހާކަންތައްތަކަކުން އިންޒާރު ކުރެއްވުމަކީ އެބޭކަލެއްގެ މައްޗަށްވާ ޙައްޤެއްކަމުގައި ނުވާހައްވާ، الله އެއްވެސް نَبِي އަކު ނުފޮނުއްވައެވެ."

އަނބިޔާއުން ވެގެންވާ ފަރާއިން އަދުރުވެންގެ ނަބިއްޔާ ﷺ އަދި އެނޫނަސް ނަބިއްޔުން عَلَيهِمُ الصَّلَاة والسَّلَام ކުރި އެންމެމާތް އަދި އެބައިމީހުންކުރި އެންމެފުރަ ނަބިއްޔާއެވެ. އަދި އެބައިމީހުންކުރި بَلَاغَة ތެރިކަމާއި نَصِيحَة ތެރިކަން އެންމެ ފުރިހަމަ ފަރާތެވެ. مَوْلِدُގެ ކަންކަން ފާހަގަކުރުމަކީ الله سبحانه وتعالى ރުހިވޮޑިގެންވާ ދީނުގެ ތެރޭގައިވާ ކަމެއްނަމަ رسول الله ﷺ އަކަށްހަދާނުގެ أمةއަށް އެކަން بيانކޮށް ދެއްވީހެވެ. ނުވަތަ އަކަށްހަދާނުގެ حياةފުޅުގައި އެކަން ކުރައްވާނީހެވެ. ނުވަތަ އަކަށްހަދާނުގެ أَصْحَابُން ﷺ އެކަން ކުރައްވާނީހެވެ. އެއިން ކަމެއް

މިއަދުގެ ޒަމާނުގެ ކިބައިން އައިސްފައި ނުވުމުން ފަހަރެއްގައި އެއީ
إسلام دينގައި އެއްގޮތަކަށްވެސް ހިމެނޭނެކަމެއް ނޫނެވެ.
އަދި ކިޔައްވާފައެވެ! އެއީ رسول الله ﷺ އަށް ކަލޭގެފާނުގެ أمةއަށް
تَحْذِير ކުރައްވައި ވަނީ ކުރިން ބަޔާންކުރެވިފައިވާފަދައިން، ދީނުގެ ތެރެއަށް އަލަށް
ވައްދާލެވޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ވާކަމެވެ. އެއީ އިސްލާމީ
ދީނުގެ ބާރުވެރިވުން ބަލާނުލެވޭނެ ކަމެއް ކަމުގައިވާތީއެވެ. އަދި
މިފަދަ ކަންތައްތައް ރަސޫލާގެ ޙަދީޘް حديثފުޅު ވަޙީކޮށްދެއްވާފައެވެ.
މިފަދަ ކަންކަން ގެއްލުވާ خُطبةގައި ކަލޭގެފާނު ﷺ حديث
ކުރައްވާފައި ވާހަކަދައްކަވައެވެ. أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ
اللهِ وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ ﷺ وَشَرُّ الأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلُّ
بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ (رواه الإمام مسلم في صحيحه) މާނައީ: "އެއްބަސްވުމަކީ
ދަންނައެވެ. ފަހެ ހަމަކަށަވަރުން އެންމެ ހެޔޮ ވާހަކައަކީ اللهގެ
ފޮތެވެ. (އެއީ ކީރިތި ޤުރުއާނެވެ.) އަދި އެންމެ ހެޔޮ ގޮތަކީ
مُحمدُ ﷺ ގެ ގޮތުގެ ތެރެއެވެ. އަދި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ނުބައި
ކަންތަކަކީ އާ ގޮތްތަކުން އުފައްދާފައިވާ ކަންތަކެވެ. އަދި ކޮންމެ
بدعةއަކީ މަގުފުރެދުމެކެވެ." މިބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ފާހަގަވާ آية ތަކާއި
حديثފުޅުތައް ނުހަނު ގިނައެވެ.

مَوْلِدُ ގެ ދުވަހު جماعةއެއްގެ ގޮތުގައި ބޭއްވުމަށް އެއްވެ ކިޔާ
އިންކާރު ކުރެއްވުމާ އިޖްމާޢު ދެއްވާފައިވާ ފަހުގެ ޢިލްމުވެރިން ދެކެވަޑައިގަންނަވައެވެ. އެއީ އިސްލާމީ
ދީނުގައި ނެތްކަމެއް ދީނުގެ ތެރެއަށް ވެއްދުން (މިފަދަ ކަންތައްތައް
މިޒަމާނުގައި ގިނައިން ދީނީ ނިސްބަތުން ކުރިއަރަމުންދާކަމެވެ.
އެބަހެރެ މިބަހަށް ބުނާ ގޮތުގައި އެކަމުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ގިނަ ބާވަތްތަކުގެ
މަކުރުވެރިކަން ތަނުގައި مُنكَرَاتއަށް ނުވާނެގޮތް ވެސް ކުރެވޭގޮތުގައި
ބޭނުމެވެ. މިދުވަހުގައި رسول الله ﷺ ގެ ދުވަހު މަގުބޫލުކުރުން
ބާރުވުމުގެ، އަދި ޚިޔާނާތްތެރިވުމާއި އެކުގައި ގުޅިގެން ވާހަކަދެކުން
ފަދަ، އަދި މިއުޅުނު ކޮލޮށިފަދަ ބޭނުން ކުރުމުގެ ފަދަ، ޝަރީޢަތް
شَرْعُގައި މަނާކުރެވިފައިވާ ކަންކަމާއި ވާކަމެއް ނުކުރުމަކީ ވެސް ފަރުޟެވެ. އަދި
އެއްބަސް ދެނަޑުން އެއީ اَلْبِدَعُ الْحَسَنَة (ރަނގަޅު ގޮތެއްގެ بدعة)ގެ
ތެރޭގައި ކަމެވެ.

މިފަދަ ކަންތައްތަކުގައި شرعي قَاعِدَةއަކީ ދީނީ ކަންކަމުގެ
ކޮންމެ ކަމެއް ދީނަށް އެއްބަސްވާ ފަދައިން اللهގެ ފޮތާއި
އޭނާގެ رَسُولُ محمد ﷺ ގެ سنةއަށް ރައްދުކުރުމެވެ. (އަދި:
އެފަދައިން ކުރުމަށް ވަރަށް ހެޔޮ ގޮތެވެ.) މާތް الله
ވަޙީ ކުރައްވާފައިވަނީ ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ
تَأْوِيلًا﴾ (النِّسَاء:٥٩) މާނައީ: "އޭ އީމާންވެއްޖެ މީސްތަކުންނޭވެ!
ތިޔަބައިމީހުން اللهއަށް ކިޔަމަންތެރިވާށެވެ. އަދި رسول الله
ﷺ އަށް ކިޔަމަންތެރިވާށެވެ. އަދި ތިޔަބައިމީހުންގެ ތެރެއިންވާ
އަމުރުވެރިންނަށް ކިޔަމަންވާށެވެ. ފަހެ ތިޔަބައިމީހުންގެ މެދުގައި
ކަމަކާއިމެދު ދެބަސްވެ ޚިލާފުވެއްޖެނަމަ ފަހެ އެކަމެއް الله އާއި
رسول الله ﷺ އަށް ރައްދުކުރާށެވެ. އެއީ اللهއާއި آخرة ދުވަހަށް،
ތިޔަބައިމީހުން އީމާންވެގެންވާ ނަމައެވެ. މާނަކުރުމުގެ ގޮތުން
އެއީ އެންމެހެޔޮ އަދި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެވެ." އަދިވެސް
ވަޙީ ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَيْءٍ فَحُكْمُهُ
إِلَى اللَّهِ﴾ (الشورى: ١٠) މާނައީ: "އަދި އެއިން ކަމެއްގައި
ތިޔަބައިމީހުން اختلاف ފުޅުވެއްޖެ ކަމެއްނަމަ ފަހެ އެކަމެއްގެ
حكم ވަނީ اللهއަށެވެ."

ހަމަކަށަވަރުންވެސް އަޅުގަނޑުން މިމައްސަލާ -އެއީ- عِيْدُ
مِيْلاد ފާހަގަކުރުން- الله سبحانه وتعالىގެ ފޮތަށް ރައްދުކުރަންޖެހެއެވެ.
އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން رسول الله ﷺ އަށް ކަލޭގެފާނު ގެންނެވި
އެންމެހާ ކަންކަމުގައި تبع ވުމަށް އަމުރުކުރައްވައި، އަދި ނަހީކުރެއްވި
އެންމެހާ ކަންކަން تَحْذِير ކުރައްވާ މަނާކުރައްވާފައި ވާތީއެވެ. އަދި
އަޅުގަނޑުމެން خبر ދެއްވާފައިވަނީ ހަމަކަށަވަރުން الله سبحانه و
تعالى މި أمةއަށް މި أمةގެ ދީން ފުރިހަމަކޮށް ދެއްވާފައިވާކަމެވެ.
މިދުވަސް ފާހަގަކުރުން އެއީ رسول الله ﷺ ގެންނަވާފައިވާ ގޮތެއް
ވެސް ނޫނެވެ. ކަލޭގެފާނު ދީނުގެ ތެރޭގައި ކަމެއް ނުހިމެނެއެވެ. ފަހެ އެގޮތުން
މިކަމަކީ الله އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަކޮށް ދެއްވާ އަދި އެކަމުގައި
رسول الله ﷺ އަށް تبعވުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އަމުރުކުރައްވާފައިވާ دينގެ
ތެރޭގައި ކަމެއްކަމުގައި ނުވާނެތެވެ. އަދިހަމަ އެފަދައިން އެކަން
رسول الله ﷺ ގެ سُنَّةއަކުންވެސް ސާބިތުވެފައެއް ނުވެއެވެ. ކަލޭގެފާނު
ކަންތައްކުރައްވާފައިވާ އަޅުގަނޑުމެން ދެންނެވި ނޫނެވެ. އަދި
އެކަމަށް އަމުރުކުރައްވާ ކުރުކޮށްދެއްވާފައެއް ނުވެއެވެ. އަދި
ކަލޭގެފާނުގެ أَصْحَابُން ﷺ ވެސް އެކަން ކުރައްވާފައިވާކަމަށް
ނުވެއެވެ. ފަހެ މިހެންވުމުން އެކަމަކީ އެއީ إِسْلَامދީނުގެ ތެރޭގައިވާ
ކަމެއްކަމަށް ނުބުނެވޭނެ ގޮތްވެއްޖެއެވެ. އަދި ކިޔައްވާފައެވެ! އެއީ
ދީނުގައި އަލަށް އުފައްދާފައިވާ بدعة ތަކުގެ ތެރޭގައިވާ ކަމެކެވެ. އަދި

އަދި أَهْلُ كِتَابِيންނަކީ يهوديންނާއި نصارىއިން އެބައިމީހުންގެ عيدތައް ފާހަގަކުރާގޮތަށް އެއުރެންނާއި އެއްގޮތްވެގެންވެއެވެ. މިގޮތުން ކިތަންމެ ބޮޑު ޝައުޤަކާއި علمއަށް رَغْبَة އޮތުމަކީ އަދި حقّ ގައި إِنصَافވެރި ކަމެއްވިޔަސް ވެސް عِيْدُ مِيْلاد ފާހަގަކުރުމަކީ إسلام دينގެ ތަޢުލީމާތަކާއި ޚިލާފު ކަމަކަށް ބަހާނެ އެކަށީގެންވެއެވެ. އަދި ކިއެއްތޯއެވެ! އަދި اللهއާއި އޭނާގެ رسول الله ﷺ އަކަށްކަން ދޭކޮށް ދުވަސްތަކުގައި ތަކުރާރުވާ އެކަމާ އިންޞާފުވެރިވާނެ ދީނީގޮތުން އަދާކުރެވޭ ވާޖިބު بدعة ތަކުގެ ތެރޭގައި ނުވާ ކަމެއްކަމެވެ.

އަދި ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ކަމަކުގައި ކަމާއި ކިތަންމެ ހިތްވަރު ދިނުމަކީ މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކަމެއް އެއްވެސް ބައެއްގެ ބޮޑުވެރިކަމާއި ޚިޔާލުތަކެއް ނުވަތަ ހެދުން ކަމެއް ކުރުމަށް ޙައްޤެއްނޫނެވެ. ފަހެ އެހެނިހެން ކަމެއްގެ ތެރެއިން އެކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ޝަރުޢީ ދަލީލުގެ ބޭނުންތެރިކަމެއް ހުރިހާ ޙައްޤުތަކުން ނުކުމެވެ. ފަހެ އެކަންތައްތަކާބެހޭ شَرْعِي دَلِيلُ ތަކެއްނެތެވެ. يهوديންނާއި نصارى އިންނާއި މެދު الله تعالى ވަޙީކުރައްވާފައިވާ ފަދައިންނެވެ. ﴿وَقَالُواْ لَن يَدْخُلَ ٱلْجَنَّةَ إِلاَّ مَن كَانَ هُوداً أَوْ نَصَارَىٰ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُواْ بُرْهَانَكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ (البقرة: ١١١) މާނައީ: "އަދި އެބައިމީހުން ބުނެތެވެ. يهوديއަށް ނުވަތަ نصارىއަށް ވީ މީހަކު ފިޔަވައި ސުވަރުގެއަށް ނުވަދެއެވެ. އެއީ އެއުރެންގެ ހިތްއެދުންތަކެވެ. ކަލޭގެފާނު ވިދާޅުވާށެވެ. ތިޔަބައިމީހުން ތެދުވެރިންނަށް ވާނަމަ ތިޔަބައިމީހުންގެ ޙުއްޖަތް ގެނެސްދީ" އަދި ހަމައެފަދައިން ކަލޭގެފާނު ރަނގަޅު ފަރާތް ދަލީލްކުރާ ގޮތުން ހުއްޖަ ގެނެސްދީ" އަދިވެސް الله تعالى ވަޙީކުރައްވައެވެ. ﴿وَإِن تُطِعْ أَكْثَرَ مَن فِي ٱلأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ...﴾ (الأنعام: ١١٦) މާނައީ: "އަދި ކަލޭގެފާނު ބިމުގައިވާ ގިނަބައެއްގެ ފަހަތުން تبع ވެވަޑައިގެންފިނަމަ ކަލޭގެފާނު اللهގެ މަގުން އެއްކިބާވާ މަގުފުރެދިގެން ހިނގައިދާނެއެވެ."

އަދި މި عِيدُ مِيلادއާއި އެކި ذَاتُގައި بدعةއެއް ކުރުމުގައި ވުޖޫދުވަމުން ދިޔަ ތަކުރާރުކުރާ إِحْتِفَالތައް އެހެނިހެން مُنكَرات ތަކެއް ހިމެނޭގޮތަށް ބާއްވައެވެ. އަދި ދުރުގައިހުރި އަންހެނުން ގޮވާލެވޭނެ ހަރަކާތްތަކުގައި ފޮށިހުރުމާއި އަދި ރަށްމައި ގޮސްތަކާކަމަކީ ބޭނުންކުރުމާއި އަދިވެސް މިނޫން އެތައް ނުބައިކަންކަމެވެ. އަދި ބައެއްފަހަރު މުޝްރިކު ކަމާކަށްވުރެ މާނަތަކެއްކަމެއްވެސް މިކަމުގައި ހިމެނިގެން ދެއެވެ. އަދި

اَلشِّرْكُ الأَكْبَر (ބޮޑު ޝިރުކު) އެވެ. رسول الله ﷺ އާއިމެދު މިންގަނޑުން ބޮޑުވެގެން ދިއުމެވެ. ނުވަތަ އެކަލޭގެފާނު އަކަށްވުރެ މަތިވެރި ބާރުތަކެއްގެ މައްޗަށް ގިރުކުރުން ބޮޑުވެގެންދިއުމެވެ. އޭގެތެރޭގައި އެކަލޭގެފާނަށް ދުޢާކުރުން ދަންނަވާއި ރަޙްމަތާއި މަދަދު ދެއްވުމަށް އެކަލޭގެފާނު ކިބައިން އެދުމާއި އެކަލޭގެފާނު غَيبُ އެނގިވަޑައިގަންނަވާކަމަށް إعتقاد ކުރުމެވެ. އަދިވެސް މިކަން ގިނަބަހަނާ އެބައިމީހުން رسول الله ﷺ އާއި، ވަލީވެރިންނަށް ބައްދަލު عِيْدُ مِيْلاد ފާހަގަކުރުމުގައި މީނުންވެސް كفروކުރަނީ އެތައް ކަންކަމެއް ކުރެއްވުމެވެ.

އަދިހަމަކަށަވަރުން رسول الله ﷺ ގެ ކިބައިން ބުނެފައި މަގުން އަރައިގަތުމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ބަރީޤީކުރެއްވިއެވެ. وَإِيَّاكُمْ وَالْغُلُوَّ فِي الدِّينِ فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَن كَانَ قَبْلَكُمُ الْغُلُوُّ فِي الدِّينِ (رواه النسائى) މާނައީ: "ތިޔަބައިމީހުން ދީނުގައި ހައްދުފަހަނައަޅައި ދިއުމުން ރައްކާތެރިވާ ދުރުވެގަންނާށެވެ. ފަހަކަށަވަރުން ތިޔަބައިމީހުންގެ ކުރީގައިމީހުން ހަލާކުވެގެން ދިޔައީ ކަންކަމުގައި ދީނުގައި ބައްދުފަހަނައަޅައި ދިއުމުގެ ސަބަބުންނެވެ." އަދިވެސް رسول الله ﷺ ބަރީޤީކުރެއްވިއެވެ. "لَا تَطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ إِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُه (أخرجه البخاري في صحيحه من حديث عمر ﷺ) މާނައީ: "نصارىއިން عيسى ابن مريم އާމެދު މަތިބައި ކަންތައްތަކުގައި ފުރަތަމަ ބައްދުފަހަނައަޅައިފައިވާ ގޮތަށް ތިމަން ކަލޭގެފާނާމެދު ތިޔަބައިމީހުން ފުރިހަމަކުރާއި ޝާނާނުކުރުމަށް ކަންތައް ނުކުރާށެވެ. (އެބަހީ: نصارى އިން عِيسَى ابْنَ مَرْيَم އާމެދު ކަންތައްކުރި ފަދައިން اللهއާއި އެކު شَرِيك ކުރަންހާފަދަ ކަމުގައި ނުހަދާށެވެ.) ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންކަލޭގެފާނީ އޭނާގެ އަޅާކަން ދަންނަވާށެވެ. ފަހެ ތިމަންކަލޭގެފާނަށް ތިމަންކަލޭގެފާނަށް

ﷲގެ ހަވާލާ އަދި އެއިރުގެ رسول އާކާރާނަވެ."

ދަޢުވަތުގެ އެންމެ ފާހަގަކުރަން ވާ ހިސާބު ބަރަކާތް މީލާދުގައި إحتِفال ކުރުން ޒަމާނުއްވަލުން މަސްހޫރު ވަނީ ކިތަންމެ ސަލަފުންގެ ތެރެއިން ފާޅުކޮށް ނުކުރާ ކަމެކެވެ. އަދި އެއީ ސަހާބުން ތަބިޢުން ތަބައު ތާބިޢީންގެ ޒަމާނުގައި ކޮށް ނުވާ މީލާދު ކަމެކެވެ. ރަސޫލާގެ ޕަރްޓީ ރަސޫލާ ހަދާ ވަޒީފާ

جَمَاعَة ތެއްޔާރު ﷲ ފާނުބިކުރެއްވި ކަމާމެދު ރަނގަޅަށް ވިސްނާ ފަރާތްތަކުން އެކަމަށް ދަލީލު ނެގި ކަމާގުޅޭ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް ވަޒަންކުރާ منكَرات އެކަމަކު އެކި ވިދާޅުވުމެވެ. އެއްބަސް ނުވާ ކަމެއް ހެދުމަށް ފަސޭހަ ގޮތެއް ނެތެވެ. އެހެން މަގެއް ނުވާތީ ހޭލުންތެރިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރުޢީ ބަޔާން ކޮށްދޭން ވާނީ ޢިލްމުވެރިންނެވެ. ސުންނަތާ ޚިލާފު ބިދުޢަތަކުން ބަޔަކު ދުރުކުރުމަށް ދީން ފަހުމުގެ ފަރާތް ތަބާވާން ﷲ عافِيَة ދެއްވުން އެދެމެވެ.

އެއް ދުވަހުގެ ބައްދަލުވުމުން މީލާދު ދުވަހު ބަލާއިރު ރަސޫލާ ފަރުމާކުރެއްވުން ހުސްވެ އެހެން ވަގުތުތަކުން ތަފާތު ނުވާތީ. رسول الله ﷺ، مَوْلِدُ ކަމަކަށް ކަންކަމަށް ތަބާވެގެން ނުވުމަށެވެ. އަހަރެމެންނަށް އެކަމާ ގުޅިގެން مَرْحَبا ކިޔުމަށް سَلَام ކިޔުމުގެ ދުޢާ ކުރުމެވެ. (ނޯޓު: މިކަމަކީ ބޮޑު ދީނީ بدعةއެއް ކަމަށް ހިމެނޭ ކަމާ އުލަމާއުންގެ ރައުޔެވެ) بَاطِل عَمَل އެކަމެވެ. މިއީ އަސާސެއް ނެތް بَاطِل ކަމެއްގެ ތެރެއިން ވާހަކަ އަދި އަހަރެން ހިތުން جَاهِل ކަމުގެ ސަބަބުންނެވެ. ފަހު ޒަމާނުގައި رسول الله ﷺ، قيامة ދުވަހުގެ ކުރިން އެންމެ ފުރަތަމަ قَبر ފަޅާ ނުކުންނަވާނީއެވެ. އަދި ޝަފާޢަތު އެންމެ ފުރަތަމަ ކުރައްވާނީވެސް އެކަލޭގެފާނެވެ. އަދި ޝަފާޢަތު ޤަބޫލުކުރެވޭނީވެސް އެކަލޭގެފާނުގެއެވެ. އަދި މިއީ ޙަޤީޤަތެވެ.

قِيامَة ދުވަހުގައި މަރުވެފައިވާ އެންމެހާ މީހުންނަށް قَبرُތަކުން ނިކުމެގެން މެދުވެރިވާނެއެވެ. އަދި ހަމަ އެމީހުންގެ ވަނީ ހުރިހާ އެންމެ ކުރިން ދުނިޔޭގެ ރُوح ފޮނުވާލުމާއި كَرامَة ލިބުމާ ގުޅޭ އެއްޗެހި އެއްކޮށް ދުވަސްވެ رَبُّ ގެ حَضْرَتގައި އެންމެ ބޮޑު ގޮތެއް عِلِّيِّين ގައެވެ. الله تعالى سُورَة الْمُؤْمِنُونގައި ވަޙީ ކުރައްވާފައި ވާ ގޮތުންނެވެ. ﴿ثُمَّ إِنَّكُم بَعْدَ ذَٰلِكَ لَمَيِّتُونَ (١٥) ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ (١٦)﴾ (الْمُؤْمِنُون) މާނައީ: "އެއަށްފަހު ތިޔަ ކަލޭމެން ހަމަކަށަވަރުން މަރުވާނޫއެވެ. އެއަށްފަހު ތިޔަ ކަލޭމެން ހަމަކަށަވަރުން قيامة ދުވަހު އަލުން ދިރުވައި ފޮނުވެވޭނޫއެވެ." އަދި رسول الله ﷺ ވިދާޅުވިއެވެ. "وَأَنَا أَوَّلُ مَنْ يَنْشَقُّ عَنْهُ الْقَبْرُ وَأَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَفَّعٍ" (رواه مسلم) މާނައީ: "قيامة ދުވަހުން އެންމެ ފުރަތަމަ އަހުރެންގެ قبرން ނިކުންނަވާނީ އަހުރެން ކަމުގައެވެ. އަދި އެންމެ ފުރަތަމަ شَفَاعَةކުރާނީ އަހުރެން ކަމުގައެވެ. ވެސް އެންމެ ކުރިން شَفَاعَة ޤަބޫލުކުރެވޭނީ ވެސް އަހުރެންނެވެ." عَلَيهِ مِن رَّبِّهِ أَفْضَلُ الصَّلَاة وَالسَّلَام ފަދަ މިގޮތުގައި آيةއާއި މާނަ حديث، އަދި މިވާހަކައަށް ރުޖޫޢަކޮށް އެކަމާ آية ތަކާއި حديث ތަކުން ދަލީލުތަކުން ހަމަކަށަވަރުން رسول الله ﷺއާއި އެހެން އެންމެހާ ނަބީބޭކަލުން قبرތަކުން ނިކުންނަވާނީ قيامة ދުވަހުންނެވެ. މިކަމަކީ مسلمންގެ އެންމެ علم ވެރިންގެ މެދުގައި އެއްވެސް ޚިލާފެއްނެތި إجماع ވެފައިވާ ކަމެކެވެ. ފަހެ ހަމަކަށަވަރު مسلم އަކު ދެކޭނީ އަދި ކަމުގައިވާނީ ވަޙީކުރެއްވުމެވެ. الله تعالى މިދީނުގައި ބާވައިލެއްވި އެހެން ޝަރީޢަތުގެ އަޙުކާމު އަޅައިގެން އުފެދުނު بِدعَةތަކާއި خُرَافَاتُ ތަކުރާރުވާ ކަންކަމުން އެއްކިބާވެ ގެންގުޅެން ޖެހެއެވެ. وَاللهُ الْمُسْتَعَانُ وَعَلَيهِ التُّكْلَان وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِهِ.

رسول الله ﷺ ގެ މައްޗަށް صَلَوَات އާއި سَلَام ފޮނުއްވުން އަދި ދެންނެވުން ދަންނަވާ! އެއީ ﷲއަށް ކުރާ ޢިބާދަތެއް ގޮތުގައި ގޮތެއް ހަމަ މުހިއްމު ގޮތެއްގެ ކަމެކެވެ. އަދި صَالِح عَمَل ތަކުގެ ތެރެއިން ހިތްހަމަޖެހޭ ކަމެކެވެ. الله تعالى ވަޙީކުރައްވާފައިވަނީ ފަރުމާނުކުރެއްވިއެވެ. ﴿إِنَّ اللهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيماً﴾ (الأحزاب: ٥٦) މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން ﷲއާއި އެކަލާނގެ ملائكةން رسول الله ﷺ ގެ މައްޗަށް صلوات ފޮނުވައެވެ. އޭ މުއުމިނުންނޭ ތިޔަ ބައިމީހުން ވެސް ފޮނުވާށެވެ!

ތިބައިފިނުން އެކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް صلوات އާއި سلام ޢަރުޟުކުރުން سلام ޢަރުޟުކުރެއްވުން ދަންނަވާނަމެވެ." رسول الله ﷺ ބަޔާންކުރައްވައެވެ. "مَنْ صَلّى عَلَيَّ صَلاةً واحِدَةً صَلّى الله عَلَيْهِ بها عَشْرًا" (رواه مسلم) މާނައީ: "ތިމަންކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް އެއްފަހަރު صلوات ކިޔާމީހާއަށް الله އޭނާގެ މައްޗަށް ދިހަފަހަރު صلوات ލައްވާނެއެވެ." އަދި (އެބަހީ: صلوات އާއި سلام ލެއްވުން އެދި ދަންނަވުން އާދި) އެންމެހާ ވަގުތުތަކެއްގައި ކުރުން شرع ގައިވާ ކަމެކެވެ. ކޮންމެ ނަމާދެއްގެ ތަޝައްހުދުގައި އަދާކުރުން ވާޖިބުވެއެވެ. އަދި ސާބިތުވެފައެވެ! علمގެ އަހުލުވެރިން إجماع ވެފައިވާގޮތުގައި ގޮތެއް ކޮންމެ ނަމާދެއްގެ ތަޝައްހުދު اَلتَّحِيّات ގައި އާއި واجبއެވެ. އަދި ދުޢާކުރުމުން ވަރަށްގިނަ ވަގުތުތަކެއްގައި ގެނަ سنة އެވެ. އެގޮތުން ބަންގީގެ ޖަވާބުދެއްވުމައި އެކަލޭގެފާނުގެ ﷺ ގެ ذكر ކުރެވޭ ކޮންމެ ހާލަތެއް ހިމެނެއެވެ. އަދި ހުކުރުދުވަހާއި އާއި ހުކުރުރޭގައި ވިއްސަރުވެރިން سنةކަން ގެނަ ވަގުތުތަކެއް ވަރަށްގިނައެވެ. އަދި މިކަމާ މައްޗަށް ދަލީލުކުރާ ވަރަށްގިނަ ޙަދީޘްތަކެއްގައިވާ ވާރިދުވެގެންވެއެވެ. "وَاللهُ الْمَسْؤُول أَن يُوَفِّقَنَا وَسَائِر الْمُسْلمِينَ للْفقه فِي دينه وَالثَّبَات عَلَيه وَأَن يَمُنَّ عَلَى الْجَمِيع بِلُزُوم السُّنَّة وَالْحَذَر مِنَ الْبِدْعَة إِنَّهُ جَوَادٌ كَرِيمٌ وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّد وَآله وَصَحْبه"

މިލިޔުނީ الشَّيْخُ الإِمَامُ عَبْدُالْعَزِيزِ بْنُ عَبْدِاللهِ بْنِ بَاز رَحِمَهُ اللهُ ގެ ފަތުވާގެ ދިވެހި ތަރުޖަމާއެވެ.

ނަބިއްޔާގެ ދުވަހާއި ކުރިން އަލްގަނާއާ ދުނިޔެގެ ޢާންމުކޮށްގެ ތަރުޖަމާން عِيدُ مِيلاد އާއި مَوْلِدُ ކަށަވަރުކުރުމަށް ތާރީޚީގޮތުން ހޯދުންތަކެއް އެންމެ ފާހަގަކުރާ ދުވަހަކީ ކޮބައިކަން ސާފުކޮށްދޭ ނިންމާލަމާލަމެވެ. رسول الله ﷺ އުފަންވެވަޑައިގެންނެވި ދުވަހަކީ ކަނޑައަޅާފައިވާ ތާރީޚެއް ނޫނެވެ. ބައެއް ބުނަނީ ربيع الأوّل މަހުގެ 9 ވަނަ ދުވަހުގެ އަލިފައިކަމަށެވެ. މިކަމާގުޅޭ سِيرَةُ ގެ މަޝްހޫރު ފޮތެއްކަމުގައިވާ الرحيق المختوم ގައި ލިޔުއްވާފައިވެއެވެ. "ރަސޫލުﷲގެ ސީރަތާ ﷺ އުފަންވީ ވަޒީފާއަށް މަގުބޫލުވެގެން مكةގެ شعب بني هاشمގައެވެ. ربيع الأوّل މަހުގެ 9 ވަނަދުވަހުގެ ހެނދުނުއެވެ. الفيل ހާދިސާ ދިމާވި (އެބަހީ ފީލުވާލާ ހަމަލާދެނެއްވި) حادثة ހިނގި އަހަރުއެވެ. كسرى أنوشروانގެ ވެރިކަމުގެ 40 އަހަރެއް ފުރިއްޖެއެވެ. އަދި އެއީ މީލާދީ ސަނަތުން 571 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް 20 ނުވަތަ 22 ވަނަ ދުވަހެވެ. މި العالم الكبير محمد سليمان المنصورفوريގެ ތަޙްޤީޤީ ހުށަހެޅުމާއި ފިލާވަޅު ބިލިމިލޮރުކަމުގެ ކުރުގަޑިއާ (مصرގެ علم ފަލަކީ) محمود باشا ތަޙްޤީޤީ ކުރައްވާ ބިލިމިލޮރުކަމަށް ގަބޫލުކުރެވެނީ ނޫނެވެ." (الرحيق المختوم — ص ٦٥)

الشيخ علي الطنطاوي

އިސްވެދިޔަ محمود باشاގެ ތަޙްޤީޤުން ވަނީ ފުރިހަމަކަމާ الشيخ علي الطنطاوي رسالةއެއް ލިޔުއްވާފައިވެއެވެ. މިކަން ފާހަގަކުރެއްވުމުގެ އަސާސް ކޮންމެ ދުވަހެއް ފާހަގަ ކުރެވޭ އަޅުގަނޑެވެ. އަދި رسول الله ﷺ ވަފާތުވީ ދުވަހަކީވެސް ربيع الأوّل މަހުގެ 12 ވަނަ ދުވަހެކެވެ. ހިތާމަޔަކީ އެބަހީ އެއްވެސް ސަބަބަކަށް ނުވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއްވެސް ސަހަބަކު ނުބުނެއެވެ. އަދި އެކަމަކަށް އިސްލާމްދީން އަދާކުރުމުގެ އަމިއްލަ ނަމާޒުތަކާއި ކުރުވާ ބޭކަމެއް އެބަދަލުގައި ކަމާބެހޭ ރަސޫލުﷲ ﷺ ދުނިޔެ ދޫކޮށްލެއްވި ވަޒީރުގެ ދަލީލަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތުތަކުން ހެދިދާނެ ތަރުތީބަކަށް ނުވާނެއެވެ. މިހާތަނަށް ހަމައަށް ޖަވާބުދާރީވާން ޝަރުޢީ ކޮބައިކަން ދައްކާ ބާވަތުން ރިވެތި ނިޒާމެއް ފުރިހަމަކަމާއި ހަމައެކަނި ހިތްވަރާއެކީ ތަޤުދީރަކަށް ވަރަށްގިނަ ދަލީލުތަކެއް ހުށަހަޅާ ދިރުމުއެކު މާލީ، އެންމެ ބޮޑު މުޞީބާތަކާއި ހިތާމައިގެ ވާހަކަ ދެކެވޭ ގުޅުންތައް އޮތުމަށް ދާއިރާތަކެއް ދިމާވާއިރު ކޮންމެއަކަށް ފާހަގަކުރަން، ކަމެއް ހުށަހަޅާ ކަމާމެދު ސިޔާސީ ތަޢާރަފް ދެވުނު ފިކުރުތަކުގެ ބަދަލު ތަނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި، އަސާސީ ޙަޤީޤަތް، މުޅި ގައުމަށް ކޮންމެ ގޮތަކަށް ވަކިވެ ހިތްވަރުދީ، އަންނަނިވިގޮތުގައި ޤަވާޢިދުން މައްސަލަތަކަށް ޚިޔާލު ދިނުމަށް ހުރިހާ ކަމެއްގައި ހިފޭނެކަމެއް ނޯނެވެ؟

އަދިވެސް އައްޑޫއަތޮޅު ތަފާސްހިސާބު. އަޅުގަނޑުމެން މާތްރަސްކަލާނގެ ފާހަގަކުރުމުގެ އެންމެ ހެޔޮ ކޮންމެވެސް ކަމަކީ ރަސޫލާ ޢަލައިހިސްސަލާމް، عليه أفضل الصلاة وأزكى التسليم ފިޔަވައި ނުވަތަ ފާހަގަ ربيع الأول މަހުގެ 12 ވަނަ ދުވަހެވެ.

هذا؛ ونسأل الله – سبحانه وتعالى – أن يرزقنا التمسك بكتابه وسنة رسوله إلى يوم نلقاه، وصلى الله وسلم وبارك على نبينا محمد وآله وصحبه.

ތަރުޖަމާ: ޢަބްދުﷲ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް

މުރާޖަޢާ: عبد الله بن محمّد إبراهيم